

ÎN AFRICA se spun povești din cele mai vechi timpuri. Popoarele africane vorbesc peste o mie de limbi – mai multe decât pe oricare alt continent. Întelepciunea populară s-a transmis de la om la om și din ea s-au născut multe povești care se mai spun și astăzi. În ele găsim explicații pentru orice – de la cum au fost create lucrurile până la de ce vânează bufnițele noaptea. Poveștii africani își spun poveștile cu ajutorul cântecelor și muzicii și deseori îi invită pe ascultători să li se alăture.

În Africa și peste tot în lume, poveștile trăiesc numai dacă sunt spuse mereu și mereu. Ce-ar fi să te alături și tu, cititorule, tradiției africane de a spune povești pentru a le da mai departe? E de ajuns să dai pagina și vei începe o călătorie de neuitat prin acest continent extraordinar care este Africa.

Vei vedea că fiecare dintre poveștile din această carte se termină cu formula „Coi coi iyaphela”, care înseamnă „Aici se încheie povestea mea.” E modul tradițional în care poveștii Zulu își încheie poveștile.

GCINA MIHOPIHE, DURBAN, 2009

PENTRU ILUSTRAȚIILE din această carte am avut o mulțime de surse de inspirație. Am făcut de multe ori călătorii în vestul Africii, plătindu-mi sa mers și ei în alte țări africane cum ar fi Malawi sau Lesotho, am întors pe dos o sumedenie de magazine și buticuri africane din Marea Britanie, am petrecut ore în șir în bibliotecă și muzee.

Din toate acestea a rezultat un cutăr plin de amintiri: multe materiale neobișnuite, mărgelile colorate, hârtie produsă manual, vase de lut superbe, dar și imagini și fotografii cu oamenii Africii și modul în care-și duc viața și de zi în țările și comunitățile lor.

Mi-a plăcut foarte mult să ilustrez aceste baume africane și sper că rezultatul vă va bucura și vă va face să văsiți cu ochii deschiși. De asemenea, sper că folosind diverse texturi, mărgelile, țesături, tipuri de hârtie și culori, v-am transmis un pic din magia și diversitatea pe care o reprezintă Africa.

Descoperiți comorile uimitoare ce vi se arată de fiecare dată când dați pagina și, mai presus de toate, bucurați-vă de călătorie.

RACHEL GRIFFIN, ANGLIA, 2009

CUPRINS

BUN VENIT ÎN AFRICA! 4

NAMIBIA
Nokoandle, copila valurilor 8

MALAWI
Makhosi și coarnele fermecate 18

LESOTHO
Masilo și Masilonyana 34

SWAZILAND
Marele vânător 46

SENEGAL
Vântul de pe Mare 58

GHANA
Greaua încercare a lui Ananse 68

SUDAN
Mama cea înțeleaptă 78

ETIOPIA
Totul se schimbă, totu-i trecător 86

SURSE 94

4

Europa
portughe
unui dru
secolul a

MAKHOSI ȘI COARNELE FERMECATE

DEMULT, DEMULT, când lumea încă era tânără și întâmplări fermecate aveau loc mai des decât în zilele noastre, trăia un băiat pe nume Makhosi. Era chipeș și muncitor, iar părinții lui erau mândri de cât de destoinic se îngrijea de cireada lor numeroasă.

Cei mai mulți dintre prietenii băiatului erau și ei văcari și-și petreceau zilele sub cerul liber, ducându-și animalele în cele mai bune locuri de păscut. Atunci când veneau ploile și se găsea iarbă din belșug, băieții aveau, desigur, mult timp să stea de vorbă, să se joace, să-și povestească visurile și să se bucure de frumusețea locurilor. Dar în sezonul secetos, trebuiau să bată cale lungă pentru a găsi pășuni bune. Celorlalți nu le plăcea deloc să facă asta, dar pentru Makhosi era o aventură, o călătorie de unul singur în care putea să descopere locuri noi, să întâlnească alți oameni, să le audă poveștile și să le cunoască obiceiurile.

Ei bine, Makhosi avu șansa să facă asta mai repede decât se așteptase. Peste ținutul său se abătura o secetă lungă, ce aduse cu sine o boală nouă și ciudată.

Sat după sat, teama și groaza se răspândiră pe măsură ce tot mai mulți oameni și animale se îmbolnăveau. Mai întâi simțeau o amețeală, după care își pierdeau puterile, apoi pleoapele le deveneau atât de grele încât abia mai puteau ține ochii deschiși. Animalele cădeau din picioare. Unele vaci cărora le muriseră vițelii mugeau ore în șir, iar tânguirile lor erau greu de îndurat. Oamenii îi chemau pe cei mai pricepuți vraci pentru a-i ajuta, dar nici unul nu găsi un leac.

Într-o zi, părinții lui Makhosi se îmbolnăviră și ei. Băiatul fu trist, speriat și foarte neliniștit – de ce anume să aibă grijă mai întâi, de cireadă sau de părinți?

— O, cât aș vrea ca dragul meu unchi să se afle aici! El ar ști ce să facă, își spuse Makhosi în seara aceea, suspinând adânc.

Părinții îl auziră.

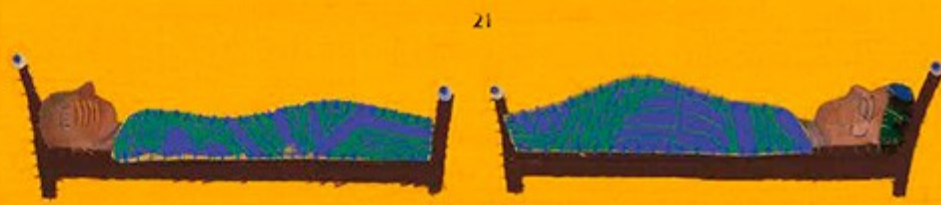
— Fiule, vino și stai aici lângă noi, îi spuse mama.

— Mamă, m-ai auzit? Îmi pare rău... N-am vrut să vă tulbur somnul.

— Nu, nu ne-ai trezit. Nu dormeam, doar țineam ochii închiși, spuse tatăl de pe rogojina pe care se odihnea.

— Makhosi, continuă mama, am vorbit cu tatăl tău ceva mai devreme. Ne-am învoit ca tu să te trezești foarte de dimineață mâine și să mergi la casa fratelui meu. Ești mai în siguranță acolo. Nu vreau să te îmbolnăvești și tu.

— Dar mamă, cine o să aibă grijă de voi? Și totuși ai dreptate. Trebuie să merg cât pot de repede și să mă întorc de îndată cu unchiul.

SWAZILAND

SWAZILAND ESTE UNA dintre cele mai mici țări de pe continentul african. Aflată în sud-est, mare parte din teritoriul său este acoperit de ierburi, tufișuri și arbuști. Nu are ieșire la mare. Este învecinată la nord, vest și sud cu Africa de Sud, iar la est cu Mozambicul.

Din timpuri străvechi, vânătoarea a jucat un rol important în viața populației Swazi, după cum se întâmplă și în cazul lui Mbhekeni în povestea care urmează.

Totuși, de-a lungul timpului, braconajul, sau vânătoarea ilegală, a adus multe specii în pragul dispariției, cum este și cazul rinocerului negru, protejat de lege. Astăzi există în Swaziland multe parcuri naționale și rezervații în care animalele sălbatice sunt îngrijite și aparate de braconieri.

Baobabul, copacul care apare în poveste, se întâlnește adesea în savană. E un copac foarte înalt, poate atinge 25 de metri și poate avea un diametru al trunchiului uriaș, chiar și de 7 metri. Poate înmagazina până la 120 000 de litri de apă în trunchi, ceea ce înseamnă că este perfect adaptat condițiilor secetoase în care trăiește. I se mai spune uneori „copacul răsturnat” – poate pentru că ramurile sale arată ca niște rădăcini – pornind de la o legendă care spune că, atunci când a fost creată lumea, baobabul a fost sădit invers.

- * Dacă mergi pe orice drum prin Swaziland, poți să întâlnești oameni îmbrăcați în costume colorate, inclusiv cu o piesă vestimentară impresionantă, asemănătoare cu o togă și numită „mahiya”. De asemenea, poți întâlni războinici Swazi care au scuturi, bastoane și câteodată chiar sulite și topoare.
- * Ceremoniile tradiționale sunt foarte importante în Swaziland. Cea mai importantă se numește Ncwala sau „Festivalul primelor fructe” și are loc timp de trei săptămâni în decembrie.
- * Rezervația Milwane de lângă Mbabane a fost prima din țară destinată protecției animalelor sălbatice. Aici trăiesc zebre, girafe, antilope, crocodili, hipopotami și multe feluri de păsări. Antilopa Kudu, menționată la începutul acestei povești, poate fi întâlnită și în savana din Swaziland.
- * Regele din Swaziland nu își desemnează urmașul. Legea spune că „un rege este rege prin mama sa”. Atunci când regele moare, familia regală decide care dintre soțiile sale cu un fiu de vârstă potrivită va fi „Marea soție”. Fiul acestei „Mari soții”, cunoscută și sub numele de „Marea mamă-elefant”, va deveni următorul rege.
- * Vitele sunt un simbol tradițional al bogăției și bunăstării. La căsătorie trebuie să se ofere „lobola”, un dar către părinții miresei, pe care mirele îl dă sub formă de vite. Un sistem similar există în majoritatea societăților africane.

